

БИЗНЕС ПЛАН **БИС/ТК 68**

ПЪТНО ДЕЛО

1 БИЗНЕС-СРЕДА НА БИС/ТК 68

1.1 Описание на бизнес средата

Следните политически, икономически, технически, регулаторни, социални фактори описват бизнес средата на сектора, свързан с областта на БИС/ТК 68, които могат да повлияят значително на процеса на разработването и на съдържанието на стандартите.

Материалите за пътища се използват за изграждане на пътища, летища и други зони, натоварени с трафик. Повечето части от тези съоръжения са обществени. Материалите за пътища включват асфалт, бетон и други хидравлично свързани и несвързани смеси, както и някои други материали, като пълнители за фуги и др.

Материалите за пътища попадат в обхвата на Регламент за строителни продукти ЕС 305/2011. Част от стандартите за материали и методи за изпитване са хармонизирани по този Регламент.

В областта на пътното дело се осъществява процес на адаптиране към изискванията на Единния пазар за стоки и услуги, включително и чрез прилагане на изискванията на Регламент 305/2011 за строителните продукти, в т. ч. прилагане на стандартите за материали, включително методите за тяхното изпитване, за изграждането на пътища, както и на Европейските технически одобрения. С изграждането на пътища е свързано и стандартизирането на изискванията към пътните принадлежности, както и темите за устойчивост на подхлъзване на пешеходни повърхности.

В страната, както и в останалите 32 държави членки на CEN, развитието и въвеждането на нови стандарти за материали за пътища, пътни принадлежности и прилагането им съобразно Директивата за обществените поръчки, е механизъм на хармонизиране на националните изисквания. Въвеждането на общи правила е важна крачка за постигане на политически и икономически дългосрочни цели, гарантиране че обществените обекти са безопасни и се проектират и изпълняват на базата на доказани и стандартизирани методи, и че те могат да се използват без ограничения през границите.

Търсят се рентабилни решения за изпълнение и проверка чрез осигуряване на правила за изпълнение, отговарящи на европейските разпоредби за проектиране на пътища. Това осигурява конкурентоспособност на строителния пазар, опростяване на работата на европейските проектанти, така че те да могат да изпълняват своята дейност във всички държави членки без забранителни и специални национални правила, както и правила за проектиране при използване на всички основни материали.

Важна насока е уеднаквяването на изискванията за пътни принадлежности. Въз основа на това правилата за прилагане и изпитване на материали за пътища могат да се прилагат за по-голямата част от строителството и инженеринга на пътища, влагайки различни материали. Стандартизацията в областта материалите за пътища и пътните принадлежности през националните граници позволява по-голям поток от техническа експертиза, информация и продукти между страните и може да доведе до по-голямо сътрудничество и хармонизиране на изискванията към изграждането на пътища и пътни съоръжения, както и в конкурентоспособността и справедливостта на търговете при "равни условия".

Състоянието на пътищата е пряко свързано с безопасността на движението.

Все по-важна става ролята на стандартизацията за влагане на качествени продукти, подходящи методики на изпитване на материалите, както и съответни пътни принадлежности. Пряко свързани със сигурността и здравето на пешеходците са и стандартите за устойчивост на подхлъзване на настилки за пешеходци.

Прилагането на нови стандарти в областта на пътното дело по най-пряк начин се отразява на безопасността на движението по пътищата и пешеходните пътеки, като съдейства за запазването на все повече човешки животи, както и за решаването на екологични проблеми.

Област на дейност на БИС/ТК 68

Областта на БИС/ТК 68 включва стандартизация в областта на разработването на доброволни хоризонтални стандартизационни методи за оценяване на нови и съществуващи материали за пътища, пътни принадлежности през целия им жизнен цикъл, както и устойчивост на подхлъзване на пешеходни повърхности по отношение на екологични, социални и икономически аспекти на устойчивото развитие.

Огледални на БИС/ТК 68 са следните европейски технически комитети:

CEN/TC 226 *Пътни принадлежности [Road equipment]*;

CEN/TC 227 *Материали за пътища [Road materials]*;

CEN/TC 339 *Устойчивост на подхлъзване на пешеходни повърхности. Методи за оценяване [Slip resistance of pedestrian surfaces. Methods of evaluation]*.

Заинтересовани от дейността по стандартизация са:

- Производители на материали и пътни принадлежности;
- Извършители на пътно-строителна и ремонтна дейност, както и свързаните с това организации, извършващи проектантски и консултантски работи.
- Публични органи;
- Ползватели, обществени и частни клиенти.

1.2 Количествени индикатори на бизнес средата

Следните количествени индикатори описват бизнес средата с цел да се даде подходяща информация в подкрепа на дейностите на БИС/ТК 68 *Пътно дело*:

Общата дължина на пътищата от републиканската пътна мрежа на България към октомври 2019 г. е 19 877 km. Предвидените за изграждане автомагистрала в България са 7 на брой и имат обща дължина от около 1490 km. В допълнение към автомагистралната мрежа е предвидено и изграждане на нова категория скоростни пътища. По данни на националния статистически институт приблизителната дължина на завършените и пуснати в употреба автомагистрала към 10 ноември 2020 година е 830 km.

Според експертни оценки за изграждане, модернизация и поддържане на пътната инфраструктура в България са необходими по около 1.5-2 милиарда лева годишно в продължение на 10 години.

По данни на Българска браншова камара "Пътища", нейни членове са над 80 фирми, различаващи се по предмет на дейност:

- Фирми за извършване на цялостна пътно-строителна и ремонтна дейност
- Фирми за ремонт, текущо и зимно поддържане на пътища и пътни съоръжения
- Фирми за проектиране, доставка, монтаж и изпълнение на пътна сигнализация и маркировка, пътни ограждения и средства за безопасност на движението

- Фирми за консултантски услуги, строителен надзор, проектиране на пътища и пътни съоръжения
- Фирми за доставка на пътно строителна механизация, материали за пътното строителство, ремонта и поддържането на пътищата

Общият брой заети лица, свързани с дейностите в обхвата на пътното дело в България е трудно да се определи поради липса на точни данни. По данни на Националния статистически институт в целият сектор „Строителство“ в 2020 г. са били заети 145 379 човека, от което може да се предположи, че заетите в сектор „Пътища“ са от порядъка на 20 000 човека.

Добра илюстрация на приложението на стандарти в нормативните актове е чл. 9 от НАРЕДБА № РД-02-20-2 от 28.08.2018 г. за проектиране на пътища, съгласно който строителните продукти за пътища трябва да отговарят на хармонизираните технически спецификации от Регламент (ЕС) № 305/2011.

2 ПОЛЗИ, ОЧАКВАНИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК 68

Участието на БИС/ТК 68 в работата на европейските технически CEN/TC 227, CEN/TC 226 и CEN/TC 339 подпомага използването на хармонизирани правила за влагане на материали за пътища, на единен подход към пътните принадлежности и за разработване методики за оценяване на устойчивостта на подхлъзване

Ползите и възможностите за прилагане на общи стандарти включват:

- Предоставяне на общо разбиране относно производството и влагането на материали за пътища, пътни принадлежности и общи методи за оценка на подхлъзване, отчитащо вижданията и нуждите на собственици, оператори и потребители, проектантите, изпълнители и производители на съоръжения от пътната инфраструктура;
- Адаптиране на дейности, свързани с пътния сектор в България към предизвикателствата за прилагането на европейските стандарти и утвърдените регламенти, които очертават предимствата на дейности в пътния сектор и стимулират развитието на единен подход към Единния пазар на стоки и услуги;
- Улесняване на обмена на услуги между страните от ЕС;
- Прилагане на единни подходи за безопасност към пешеходни повърхности, материали за пътища, пътни принадлежности;
- Улесняване на маркетинга и използването на материали и комплекти от елементи в държавите членки;
- Обща основа за научноизследователска и развойна дейност в описаната част от пътния сектор;
- Възможност за изготвянето на общи помощни средства и софтуер;
- Повишаване на конкурентоспособността на строителни и производствени фирми, изпълнители, проектантите и производители на продукти на международния пазар.
- Използване на нови методи и нови материали е от значение за устойчивостта на строителството. Това ще позволи прилагането на най-новите технологии и знания по начин, който е приемлив за практикуващите, като поощрява разходите за ефективност и устойчивост в проектирането и иновациите.
- Устойчивото строителство е включено в рамките на основните изисквания. Това подкрепя целите на Европейската общност, включително тези за енергоспестяване и управление на отпадъци.
- Отчитане на тенденциите в изменението на климата още на етапа на проектирането. Това ще осигури повишена устойчивост на инфраструктурните активи с дълъг живот към потенциалните климатични промени. Такъв подход също така намалява увреждащите въздействия върху потребителите и околната среда.

- Допринасяне за повишаване на пътната безопасност на нови и реконструирани пътища чрез развитие на стандартизационната основа, осигуряваща техническата рамка за страните членки.
- Създаване на благоприятна среда за бъдеща научноизследователска и развойна дейност и подходяща хармонизация, която да дава възможност за удължаване на живота на съществуващите пътища и безопасното им използване;
- Подкрепа на националното законодателство чрез разработване на национални стандарти и национални приложения, въвеждане на европейски стандарти, както и на важни за страната международни стандарти в областта.

3 УЧАСТИЕ В ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК 68

Членуването в Българския институт за стандартизация е доброволно. Членове на БИС могат да бъдат юридически лица, които желаят да подкрепят дейността по националната стандартизация и са съгласни да спазват устава на БИС. В работата на БИС/ТК 68 вземат участие упълномощени представители на членовете на БИС, които ги представляват по всички въпроси, свързани с дейността по стандартизация.

4 ЦЕЛИ НА БИС/ТК И СТРАТЕГИИ ЗА ТЯХНОТО ПОСТИГАНЕ

4.1 Определяне на целите на БИС/ТК 68

Основна цел на БИС/ТК 68 *Пътно дело* е активно участие в работата на европейските огледални технически комитети.

В работата на европейските комитети особено актуални са аспектите „устойчиво развитие“ и основното изискване от Регламента за строителните продукти 305/2011 ЕС за „здраве, хигиена и околна среда“.

Основна задача на БИС/ТК 68 е да поддържа фонда от български стандарти, разработени на национално ниво, в актуално състояние.

БИС/ТК 68 участва в разработването и въвеждането на стандарти, необходими за потребностите на националния пазар и за строителния сектор в подкрепа на националното законодателство, включително чрез разработване на национални приложения

Друга основна цел на БИС/ТК 68 е да допринесе за разработването на общи правила за използване и изпитване на влаганите материали и пътни принадлежности, което да спомогне за премахването на бариерите пред търговията.

4.2 Идентифициране на стратегиите за постигане целите на БИС/ТК 68

БИС/ТК 68 работи по разработване и въвеждане на стандарти, необходими за потребностите на сектор „Пътно дело“. Основните стратегии, които използва техническият комитет за постигане на своите цели, са:

- приоритетно въвеждане в превод на български език на хармонизирани Европейски стандарти, както и стандарти, свързани с терминология и методи за изпитване, включени в работната програма;
- въвеждане на стандартизационните документи, технически спецификации TS и технически доклади TR
- редовно провеждане на периодичен преглед на чисто националните стандарти от областта на БИС/ТК 68.

БИС/ТК 68 си сътрудничи с други технически комитети с цел по-добра координация по отношение на стандартизацията в областта на използването и изпитването на материали за пътища, пътни принадлежности и пешеходни повърхности.

- БИС/ТК 4 *Цимент, вар и гипс*;
- БИС/ТК 5 *Бетон и разтвори*;

- БИС/ТК 15 *Опазване на околната среда;*
- БИС/ТК 33#*Горско стопанство, дърводобивна, дървообработваща и мебелна промишленост;*
- БИС/ТК 61 *Изоляции на сгради и строителни съоръжения;*
- БИС/ТК 101 *Устойчиво строителство.*

4.3 Аспекти на околната среда

При разработването на европейските стандарти от техническите комитети, на които БИС/ТК 68 е огледан се вземат под внимание аспектите на околната среда, спазвайки указанията на Ръководство 4 на CEN Guide 4:2008 *Guide for addressing environmental issues in product standards.*

В стандартите се предвижда ефикасно използване на природните материали, като се отчита недостигът им. Също така предписанията в стандартите могат да подпомогнат за намаляване на консумацията на енергия и вода, предотвратяване на замърсяване, както и предотвратяване на рискове за околната среда и хората.

Стандартите се използват на всички етапи от проектирането до готовите обекти.

Екологичната безопасност в проектирането включва предприемането на множество мерки на всички етапи както на строителния процес (от проектирането до реализирането на пътищата), така и на експлоатацията на пътната мрежа. Тези мерки са насочени в две посоки. От една страна, те трябва да гарантират безопасна и здравословна екологична среда за всички, използващи пътната мрежа, а от друга – да сведат до минимум евентуалното отрицателно въздействие върху компонентите на околната среда от дейностите по изграждането и експлоатацията на пътищата. Това включва използването на екологично безопасни материали и технологии, проектиране на безопасни инсталации и системи и тяхното безопасно експлоатиране, гарантиране на здравословна среда в целия период на експлоатация на обекта, вземане на всички мерки за намаляване на вредното въздействие върху околната среда, включително премахване на пътните настилки след изтичане на експлоатационния им живот. Стандартизираното обработване на информацията при проектирането на пътища и използването на съответните материали може да предвиди екологичните резултати и по този начин да се подобри решението за въздействие върху околната среда от:

- строителство на пътища (емисии, потребление на ресурси и отпадъци при изграждането и разрушаване);
- експлоатация на пътища (потребление на енергия, жизнен цикъл, поддръжка);
- строителство в местна среда (транспорт).

Очаквани резултати от прилагане на стандартите:

- по-добро планиране и проектиране;
- по-добро координиране по време на проектирането и строителството на пътища с цел намаляване на отпадъците;
- ефективно използване на ресурсите;
- чрез използване на подходите на устойчиво строителство – дългосрочен анализ на разходите и необходимите ресурси;
- идентифициране на възможностите за повторна употреба на вложените материали;
- сътрудничество с екологичния сектор за намаляване на „екологичния отпечатък“

5 ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РАБОТНАТА ПРОГРАМА НА БИС/ТК 68

Следните фактори биха могли да повлияят негативно на изпълнението на работната програма, както и за възприемането на стандартите от бизнеса:

- Недостатъчно експертни ресурси за работа по стандартизация, запознаване с новите стандарти и наложените от тях изисквания при прилагането им;
- Валидирането на методи за изпитване зависи от наличие на средства за предварителни изследвания;
- Несигурност във връзка със сроковете за прилагане на стандартите за целите на нормативните актове, което може да повлияе на необходимото време за разработването на национални приложения.